Raadsvoorstel

Onderwerp:	Invoering van de rechtmatigheidsverantwoording
Portefeuillehouder:	M. Peters
Datum college besluit:	7 november 2023
Behandelend ambtenaar:	Anton Schueler
Registratienummer:	GZDGCB748230/1177751

Inleiding:

Per 1 januari 2023 moet het college wettelijk een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen. Dit betekent dat we van een situatie waarin '*de accountant vindt dat onze jaarrekening rechtmatig is*' naar de situatie gaan waarin '*het college verantwoording aflegt over de rechtmatigheid van de jaarrekeningcijfers*'.

Om het college in staat te stellen de rechtmatigheidsverantwoording te kunnen afleggen, passen wij de financiële- en de controleverordening aan. Hierin stellen we een verantwoordingsgrens voor afwijkingen én de rapporteringsgrens, de kaders voor de toelichting door ons college, in de paragraaf Bedrijfsvoering vast. We stellen tevens de daarbij behorende Notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik Gemeente Culemborg 2023 vast.

De aanpassing van de financiële en controleverordening van de huidige rechtmatigheidsverklaring door de accountant naar een rechtmatigheidsverantwoording door het college is besproken met de auditcommissie en de accountant.

Verdiepende informatie over de rechtmatigheidsverantwoording is terug in bijlage 4, Notitie Rechtmatigheidsverantwoording gemeente Culemborg 2023 GZDGCB[748230/1125045].

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. De verantwoordingsgrens in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording voor het rapporteren van afwijkingen - van financiële spelregels - op 3% van de totale lasten (in de jaarrekening) vast te stellen.
2. In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening afwijkingen boven een rapporteringsgrens van 0,1% van de totale lasten (in de jaarrekening) toe te lichten.
3. De Controle verordening van de gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1180246), met daarin de bovenstaande wijzigingen verwerkt, vast te stellen.
4. De Financiële verordening van de gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1180241), met daarin de bovenstaande wijzigingen verwerkt, vast te stellen.
5. De Notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik Gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1159330) vast te stellen.

Argumenten:

1.1 We stellen de verantwoordingsgrens op 3% van de totale lasten vast.

De verantwoordingsgrens is de grens vanaf wanneer de raad door het college over rechtmatigheidsafwijkingen geïnformeerd wil worden. Deze grens ligt wettelijk tussen de 0% (*iedere euro verklaren*) en 3% (*boven een bepaald bedrag verklaren*) van de totale lasten. Rechtmatigheidsafwijkingen zijn zowel 1. *Fouten* als 2. *Onduidelijkheden*.

Ad 1. Fouten

> In het Accountantsverslag gemeente Culemborg boekjaar 2022 is in de tabel op pagina 6 terug te lezen dat de accountant met een grens van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden werkt. Een fout is een post die niet rechtmatig tot stand is gekomen. Denk bijvoorbeeld aan het onderhands inkopen terwijl er een aanbesteding had moeten worden gedaan. Een onzekerheid is een post waarvan de rechtmatigheid onduidelijk is. Denk bijvoorbeeld aan de betaling van een factuur waarvan we de prestatielevering (het bonnetje) niet meer hebben.

Ad 2. Onduidelijkheden

> Een onduidelijkheid is iets anders dan een onzekerheid. Onzekerheid gaat vaak over dat een bonnetje er niet meer is. Onduidelijkheid is wanneer het college niet kan aangeven óf er een rechtmatigheidsfout is. Denk aan tegenstrijdige interpretaties van feiten en juridische normen of er bijvoorbeeld een aanbesteding moet worden gedaan.

Met het kiezen voor een grens van 3% kiezen we voor een budget neutrale oplossing die we binnen de bestaande situatie kunnen uitvoeren. We beschikken, net als alle andere gemeenten in Nederland, nog niet over ervaring en kunnen daarom de omvang van de werkzaamheden moeilijk inschatten. Willen we een lagere grens dan is het belangrijk om te weten dat informatie verzamelen en vastleggen over rechtmatigheid door het gemeentelijk organisatie niet kosteloos is; het kost capaciteit en geld. We starten daarom voor boekjaar 2023 de grens van 3%.

Op basis van de ervaringen met boekjaar 2023 stellen we dit percentage voor de volgende jaren bij.

2.1We stellen de rapporteringsgrens op 0,1% van de totale lasten vast.

Het college informeert in de paragraaf Bedrijfsvoering de raad over de afwijkingen op het gebied van rechtmatigheid. Het doel hierbij is het faciliteren van een gesprek tussen de raad en college over de hoofdlijn van de rechtmatigheid. Een lage rapporteringsgrens betekent dat er over ook alle kleinere afwijkingen gerapporteerd wordt. Dit heeft het risico van incidenten en verzanden in details.

We stellen daarom een rapportagegrens van 0,1% vast. Dit betekent dat het college in de paragraaf Bedrijfsvoering afwijkingen vanaf € 100.000 verantwoordt. Hiermee faciliteren we het gesprek tussen raad en college op de hoofdlijn van de rechtmatigheid.

3.1 Wettelijk verplicht de controleverordening te actualiseren

Volgens artikel 213 Gemeentewet stelt de raad in de controleverordening de regels voor de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze regels zorgen er voordat de controle door een accountant gebeurd.

We passen de bestaande controleverordening aan op de wettelijke eisen die horen bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

4.1 Wettelijk verplicht de financiële verordening te actualiseren

Volgens artikel 212 Gemeentewet stelt de raad in de financiële verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid, het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening zorgt er voor dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

We passen de bestaande financiële verordening aan op de wettelijke eisen die horen bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

5.1 Vaststellen van de Notitie Voorkoming Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Op grond van artikel 213 van de Gemeentewet voert de accountant, naast de gebruikelijke controle naar de getrouwheid van de jaarrekening van de gemeente, een toets uit op de financiële rechtmatigheid. Eén van de rechtmatigheidscriteria is het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Gemeente Culemborg heeft al veel beleid en interne procedures die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke gelden zoveel mogelijk ondervangen of voorkomen. De notitie Voorkoming Misbruik en Oneigenlijk gebruik is de tot op heden ontbrekende kapstok boven het reeds bestaande beleid en bevat op geen nieuwe regels of beleid.

We stellen de notitie Voorkoming Misbruik en Oneigenlijk gebruik vast, zodat inzichtelijk is wat er binnen gemeente Culemborg op het gebied van voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik geregeld is.

Kanttekeningen:

1.1 Met een hogere verantwoordingsgrens accepteren we meer afwijkingen in de organisatie

De verantwoordingsgrens gaat alleen over de omvang en diepgang van de controle op de rechtmatige naleving van wet- en regelgeving. Deze grens geldt niet voor het werk van de organisatie; alle uitvoering moet gewoon 100% rechtmatig zijn. De proceseigenaren (management en directie) zijn hiervoor verantwoordelijk.

De verantwoordingsgrens heeft dus geen effect op het werken van de organisatie.

Kosten, Baten, Dekking:

Deze besluiten hebben geen financiële consequenties voor de begroting.

Personele en/of Juridische gevolgen:

De afdeling Verbijzonderde Interne Controle (VIC) van de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB) draagt zorgt voor de uitvoering van de controles en de rapportage ten behoeve van de jaarrekening.

Communicatie en Burgerparticipatie:

De auditcommissie heeft op 22 juni 2021 een bijeenkomst over de rechtmatigheidsverantwoording voor de raad georganiseerd. Op 27 september 2021 heeft de raad in het bijzijn van de accountant in een beeldvormende bijeenkomst bij de rechtmatigheidsverantwoording stilgestaan.

Vanaf eind 2022, toen er duidelijkheid was over boekjaar 2023 als invoeringsdatum, heeft de auditcommissie de voortgang van de implementatie gevolgd; 12 december 2022 presentatie door concerncontroller, 22 mei 2023 Update Rechtmatigheidsverantwoording door concerncontroller en 9 oktober 2023 presentatie door BWB VIC.

Er vind verder geen specifieke communicatie over dit raadsvoorstel plaats. De gewijzigde verordeningen worden gepubliceerd.

Bijlagen:

1. GZDGCB[748230/1180241] Financiële verordening van de gemeente Culemborg 2023
2. GZDGCB[748230/1180246] Controle verordening van de gemeente Culemborg 2023
3. GZDGCB[748230/1159330] Notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik Gemeente Culemborg 2023

---

4. GZDGCB[748230/1125045] Notitie Rechtmatigheidsverantwoording gemeente Culemborg 2023

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB748230/1177751

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. De verantwoordingsgrens in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording voor het rapporteren van afwijkingen - van financiële spelregels - op 3% van de totale lasten (in de jaarrekening) vast te stellen.
2. In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening afwijkingen boven een rapporteringsgrens van 0,1% van de totale lasten (in de jaarrekening) toe te lichten.
3. De Controle verordening van de gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1180246), met daarin de bovenstaande wijzigingen verwerkt, vast te stellen.
4. De Financiële verordening van de gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1180241), met daarin de bovenstaande wijzigingen verwerkt, vast te stellen.
5. De Notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik Gemeente Culemborg 2023 (GZDGCB748230/1159330) vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 7 december 2023.

De griffier	De voorzitter
D. van der Harst	G. van Grootheest